

Білошапка В. С., к.е.н., доц.
ДВНЗ «Київський національний економічний
університет імені Вадима Гетьмана»

ДО ПИТАННЯ ПРО РОЛЬ БАНКІВ У РЕГІОНАЛЬНОМУ РОЗВИТКУ

Соціально-економічна нестабільність розвитку країни зумовила зниження інвестиційної привабливості регіонів та погіршення інвестиційного клімату в них. Непривабливі в інвестиційному сенсі регіони не мають можливості залучати інвестиційні ресурси і залишаються економічно слаборозвиненими та, відповідно, інвестиційно непривабливими. Зупинка інвестиційних проектів призводить до зниження темпів розвитку економіки, що разом із зниженням довіри інвесторів та побоюваннями щодо подальших умов інвестиційної діяльності в Україні призводить до стагнації економіки регіонів. Відповідно, питання відновлення позитивної інвестиційної динаміки в регіонах України, в тому числі за рахунок банківської підтримки регіонального розвитку на сьогодні постає з усією гостротою.

Банки є центрами кваліфікованих кадрів, зайнятості населення, нарешті, великими платниками податків для поповнення регіональних бюджетів. Відтак, розвиток банківської системи в регіонах принципово важливий як з практичної, так і з політичної точок зору, а роль банків у забезпеченні регіонального розвитку складно переоцінити.

Банки в регіонах:

1) сприяють реалізації проектів, спрямованих на соціально-економічний розвиток регіону, оскільки, акумулюючи фінансові ресурси населення, інвестують їх у підприємства того ж регіону. Цим самим вони роблять значний внесок в економічне зростання та функціонування регіональної економіки;

2) реалізуючи регіональні соціально-економічні проекти, зменшують різницю у фінансових доходах регіонів та розбіжності в економічному і соціальному аспекті їх розвитку;

3) сприяють забезпеченню більшої зайнятості населення міста, регіону через розвиток малого і середнього підприємництва;

4) вирішують питання зняття обмежень на кредитування для малих підприємств та підвищення забезпеченості регіонів банківськими послугами.

Головними напрямками участі банків у розвитку регіону є:

- проведення операцій, пов'язаних із державними інвестиційними ресурсами;
- здійснення інвестицій в підприємства за рахунок власних коштів;
- інвестиції у складі промислово-фінансових груп та банківських синдикатів;
- залучення іноземних інвестиційних ресурсів та вкладення їх в підприємства регіону.

За показником залучення (вилучення) через банківську систему фінансових ресурсів регіони України умовно поділяємо на дві групи:

1) регіони-донори, з яких через банки вилучаються фінансові ресурси (Житомирська, Київська, Львівська, Тернопільська, Хмельницька, Черкаська та Чернігівська області);

2) регіони-отримувачі, що залучають фінансові ресурси з інших регіонів (Донецька, Луганська області).

Явище вилучення фінансових ресурсів із депресивного регіону є небезпечним для його економічного розвитку, оскільки в результаті виникає брак коштів, потрібних для інвестиційної діяльності, а це своєю чергою призводить до подорожчання ресурсів та колапсу економічної діяльності підприємств-суб'єктів господарювання.

Малі та середні банки, як основні партнери малого та середнього бізнесу й підприємств регіону, не мають змоги конкурувати з великими банками, особливо в депресивних регіонах [1]. Натомість, малий та середній бізнес надає перевагу саме місцевим банкам через їх доступність, довіру до них, імідж і можливість перевірити бездоганність репутації. Майже вся діяльність малого та середнього підприємництва здійснюється безпосередньо в регіоні, в конкретному місті чи районі, і всі зацікавлені особи мають можливість при необхідності отримувати інформацію про місцевий банк [2]. Це найголовніша конкурентна перевага більшості місцевих банків в регіонах. До того ж залучені кошти регіональні банки використовують для виконання кредитних операцій на території регіону, що дозволяє зростати ресурсній базі регіону, а не виводити кошти за її межі, як здійснюють філії інорегіональних банків. Тут варто зауважити, що більшість регіонів України донедавна мала так звану фол-тенденцію у сфері надання кредитів, лише в окремих із них (як правило, у великих бізнесових (фінансових, інвестиційних, інноваційних) центрах) обсяги кредитування стабільно росли. Проте місцеві банки охочіше кредитують підприємства, ніж інорегіональні, до того ж, діючи на конкретних територіях, вони створюють спеціальні програми для малого підприємництва, зокрема, мікрокредитування. Специфічними рисами таких програм стали:

- підвищення рівня життя;
- поширення індивідуального кредитування;
- формування цільової аудиторії клієнтів, які вже мають власний успішний бізнес і прагнуть його розвивати.

Саме на регіональні малі та середні банки слід покладати основні надії у перспективах формування та реалізації інвестиційного потенціалу регіонів, оскільки їх діяльність має певні переваги над діяльністю філій та відділень великих банків інших регіонів:

по-перше, місцеві банки зацікавлені в розвитку підприємництва регіону, адже вони повністю економічно від нього залежні (існує міцний кореляційний зв'язок між обсягом кредитного портфеля та зобов'язаннями місцевим клієнтам внаслідок обмеженої філійної мережі місцевих банків);

по-друге, тісно працюючи з місцевою клієнтурою, малі та середні банки не призводять до «вимивання» коштів із регіону;

по-третє, для утримання та примноження клієнтури, місцеві банки тісно співпрацюють із визначеною клієнтурою, а у роботі з нею застосовують індивідуальний підхід; по-четверте, ці банки добре знають місцеву клієнтуру та враховують це знання при роботі на різних сегментах банківського ринку [3].

Зміцненню ролі банків в розвитку регіонів можуть сприяти:

1) формування регіональних ринків капіталу, адекватних за обсягом, структурою та іншим характеристикам економічному потенціалу підприємств регіону [4];

2) створення в кожному регіоні оптимальної за кількістю банківської системи, що дозволить раціональніше поєднувати діяльність місцевих банків, філій великих банків з інших регіонів та інших форм кредитних установ;

3) ефективне функціонування регіонального ринку цінних паперів як важливого каналу інвестування в реальний сектор економіки [5].

Регіональний розвиток банків – це ефективні позитивні зміни банківської системи, спрямовані на підтримку місцевої економіки та забезпечення розвитку регіону, а також збалансований розвиток територій в межах держави. На часі є також питання важливості місії банків у подоланні диспропорцій регіонального розвитку.

Участь банків у регіональному розвитку:

- розширює можливості фінансування регіональних проектів, програм та сприяє безпосередньо динамічному розвитку базових галузей виробництва;
- сприяє розбудові та модернізації інфраструктури життєзабезпечення регіону;
- поліпшує інвестиційний клімат та конкурентоспроможність регіону.

У вирішенні питань розвитку регіонів слід виходити зі стратегічно ефективно вибраного підходу, заснованого на вирішальній ролі банків у розвитку регіонального підприємництва. Тільки подальший розвиток банків пропорційно розвитку реального сектора буде запорукою економічного зростання регіону. Для забезпечення цієї пропорційності необхідна координація економічних програм органів влади з кредитною політикою банківського сектора.

Список літературних джерел

- 1.Герасимчук З. В. Територіальна організація банківської системи регіонів України: оцінка та стратегії забезпечення її раціональності: монографія/ З. В.Герасимчук, Н. І.Корецька. – Луцьк: РВВ ЛНТУ, 2010. –312 с.
- 2.Кахович О.О. Система управління регіональною структурно-інвестиційною політикою / О.О.Кахович // Економіка та держава. – 2010. – №3. – С. 111–113
- 3.Василишен Ю.В., Аналіз сучасного стану кредитно-інвестиційної діяльності комерційних банків України / Ю.В. Василишен //Ринок цінних паперів України. – 2013. — № 6 – С. 58-63.
- 4.Державне управління регіональним розвитком України: Монографія / В.Є. Воротін, Я.А.Жаліло, С.О. Біла та ін.; За заг. ред. В.Є. Воротіна, Я.А. Жаліла. – К.: НІСД, 2010. – 288с.
- 5.Бутко М.П., Хомик О.Д. Методологічні засади формування сучасної парадигми політики регіонального розвитку / М.П.Бутко, О.Д. Хомик // Регіональна економіка.– 2014.– №2. – С. 7–16.

Брежнєва-Єрмоленко О. В., к.е.н., доц.
Дніпровський державний технічний університет
Галаганов В. О., студент
Дніпровський державний технічний університет

НАПРЯМИ РЕАЛІЗАЦІЇ ПОЛІТИКИ РЕСУРСОЗБЕРЕЖЕННЯ НА МАКРОРЕГІОНАЛЬНОМУ РІВНІ

На сьогоднішній день в Україні залишається актуальною проблема неефективного використання природних ресурсів на всіх регіональних рівнях національної економіки, яка призводить до зменшення обсягів природних ресурсів, придатних до споживання, і зменшення ресурсного потенціалу України. Тому, на нашу думку, необхідно розробити й застосувати комплексну програму реалізації ресурсозберігаючої політики, яка буде охоплювати як мікрорегіональний, так і макрорегіональний рівні, дозволить повноцінно використовувати наявні ресурси та створить підґрунтя для прискорених темпів розвитку національної економіки.

Комплексна програма підвищення енергоефективності та раціонального використання природних ресурсів повинна ґрунтуватись на зниженні ресурсоемності національного виробництва, досягненні економічно доцільної ефективності використання існуючих енергетичних ресурсів й дотриманні вимог збереження навколишнього середовища. Дана